

GEUS

www.geus.dk

Overblik over overvågning i EU

-Overvågning af vandmiljøet

Lærke Thorling
GEUS

tak til: Dico Fraters, RIVM Holland

Miljøpolitik og overvågning af vand

Vandrammedirektivet (WFD, 2000)

Væsentlige relaterede direktiver

- Nitrates Directive (1991)
- Spildevands Direktive (1991)
- Directive for Integrated Pollution and Prevention Control (1996)
- Drikkevands Direktive (1998/1980)
- Grundvands Direktive (2006/1980)
- Freshwater Fish Directive (2006/1978)
- Badevands Direktive (2006/1976)
- INSPIRE (om datastrømme - 2007)
- Analysekvalitetsdirektivet (2009)

Internationale konventioner

Helcom

Ospar

EU- Krav til overvågning

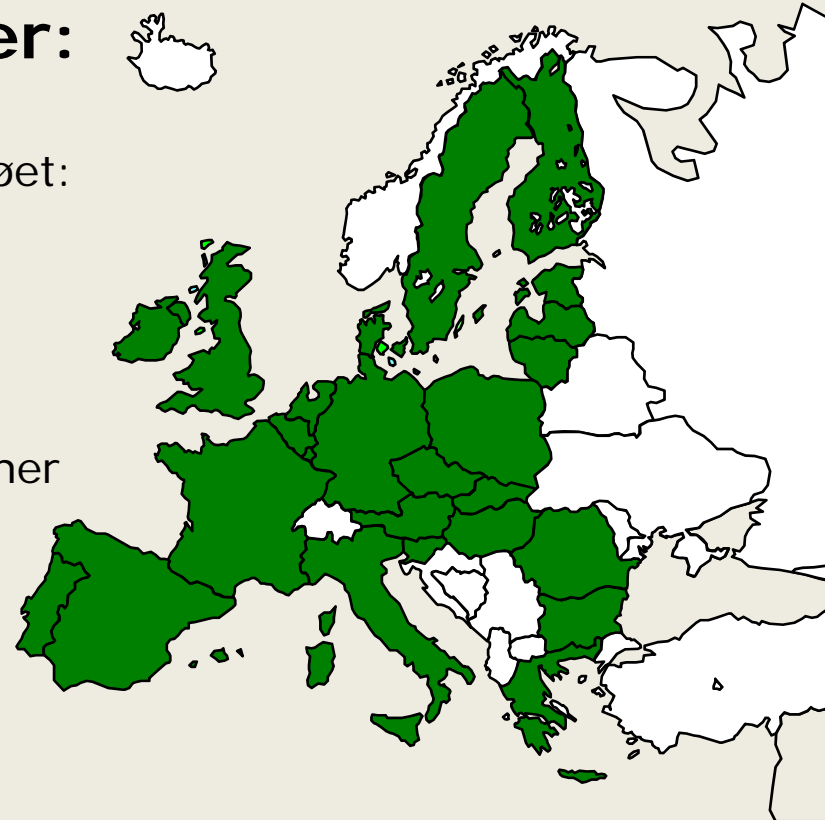
Overvågnings forpligtigelser:

Krav til overvågning af **kvalitet**

- Overvågning i forskellige dele af vandmiljøet: ferskvand, grundvand, havvand
- hyppigheder, fx årlige 12 X årlige
- Krævede parametre, fx nitrat
- Rapportering til EU
- Krav til særlig overvågning beskyttede zoner
- Krav til anvendelse af data til tilstandsvurdering
- Krav til analysekvalitet

Krav til overvågning **kvantitet** :

- Oppumpede vandmængder og forbrug
- Vandføringer
- Grundvandsspejl

Nitrat Direktivet

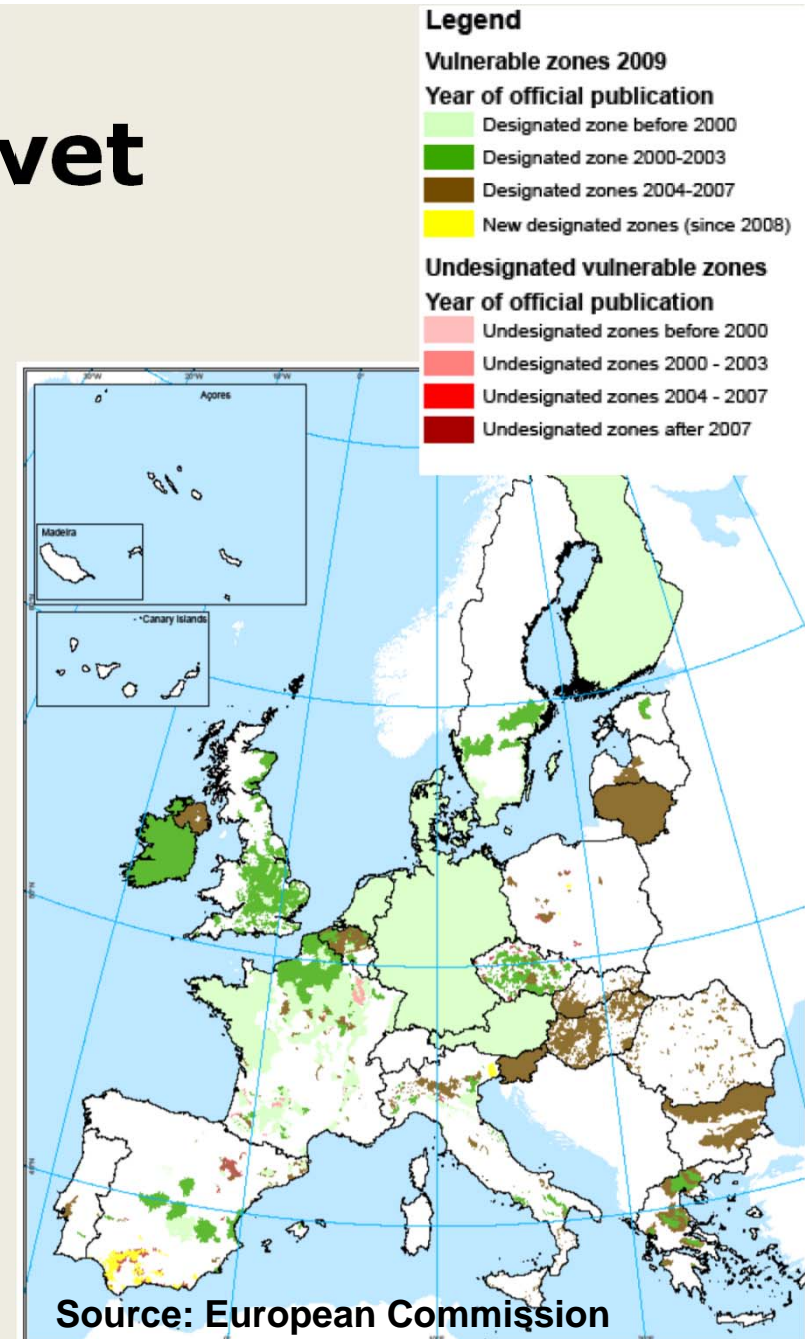
Formål

at beskytte vandkvalitet i Europa gennem begrænsning af påvirkning med nitrat fra landbrug ifht. overfladevand og grundvand.

Definere minimumsmålsætning påvirkning
Fremme af god landbrugs praksis.

Krav

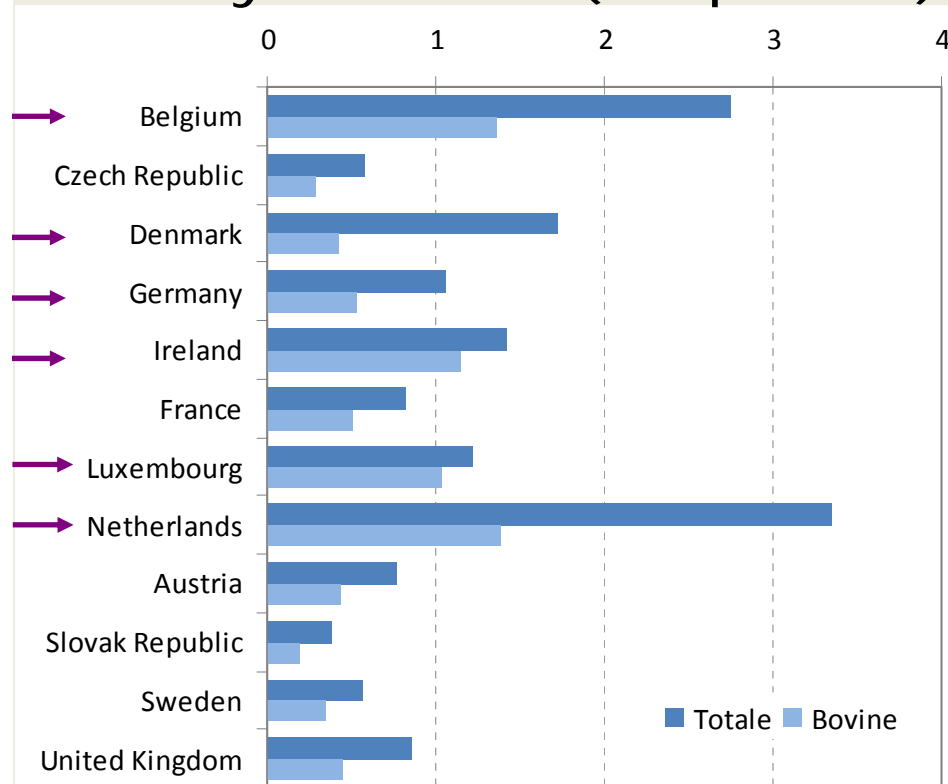
1. Identificering af forurenede og truede vandforekomster
2. Udpegning af nitratfølsomme områder(NVZs)
3. Etablere "Codes of good agricultural practice"
4. Etablere of indsatsplaner (I NVZs)
  - > *N gødning højst 170 kg/ha*
  - > *mulighed for undtagelse*
5. National monitoring og rapportering

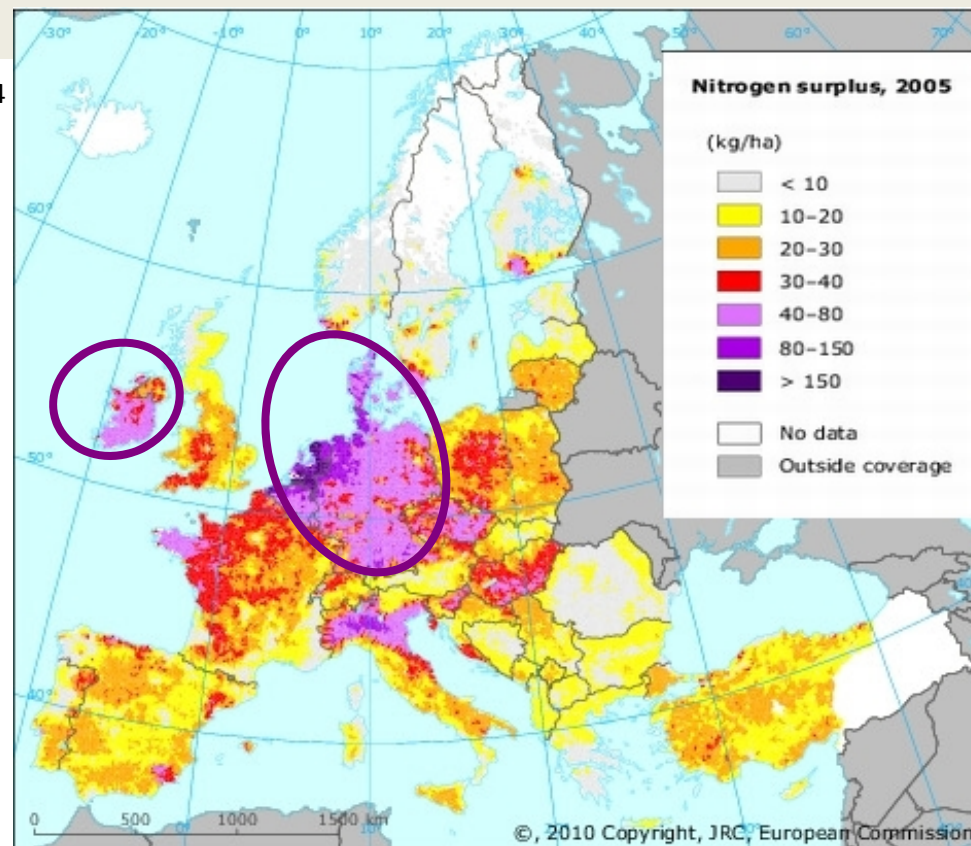
Landbrugs påvirkning med N

N overskud (N kg per ha)

Husdyr tæthed (LU per ha)

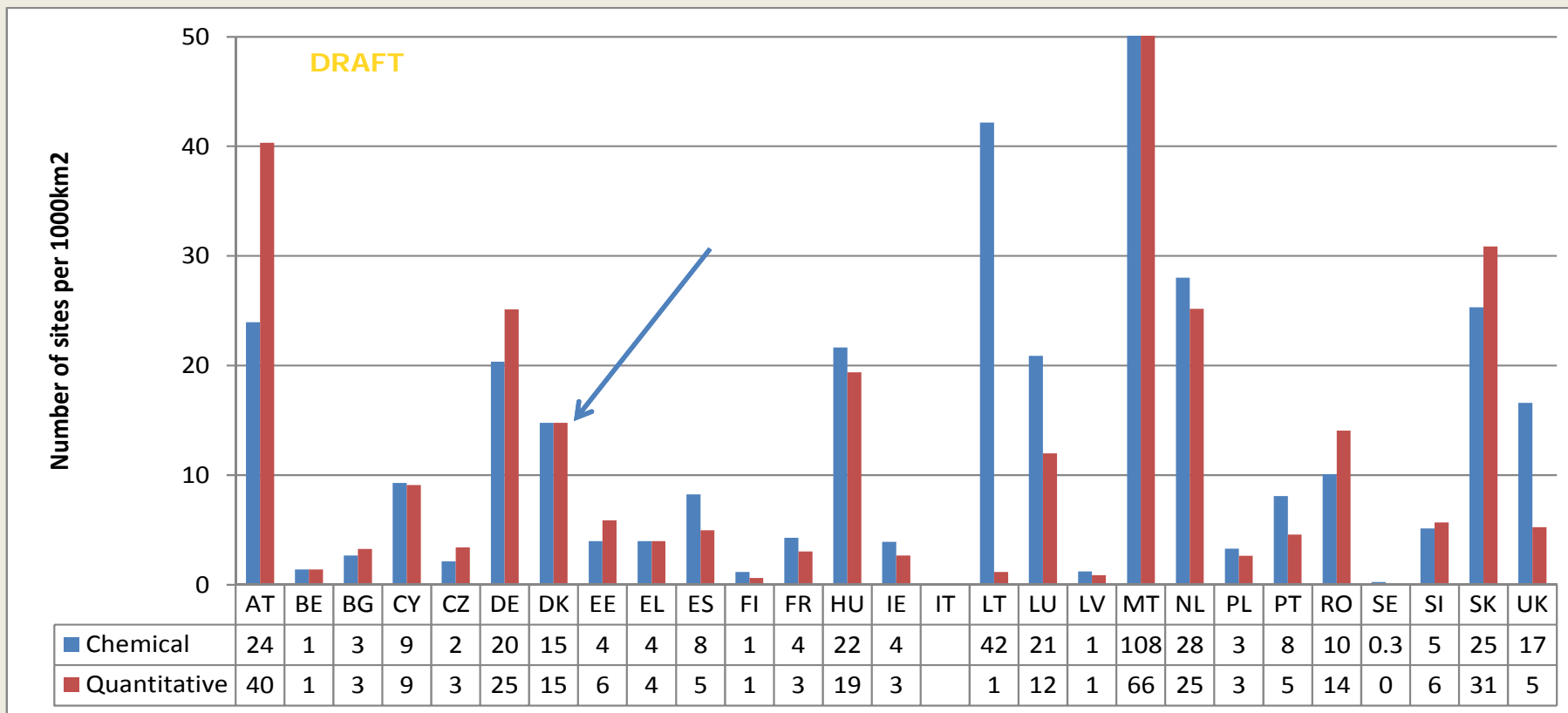
Source: Eurostat, 2010

Source: EEA, 2010

Tæthed af grundvandsovervågning i EU,

okt. 2012 (WGC- møde Balazs Horvath)

Number of groundwater monitoring sites per 1000km² of Member State land area for quantitative and chemical monitoring.

Tæthed af overvågning I EU

Table 6. Density of groundwater (GW) and freshwater stations (SW) within the NVZ areas, I EU rap 2004-7.

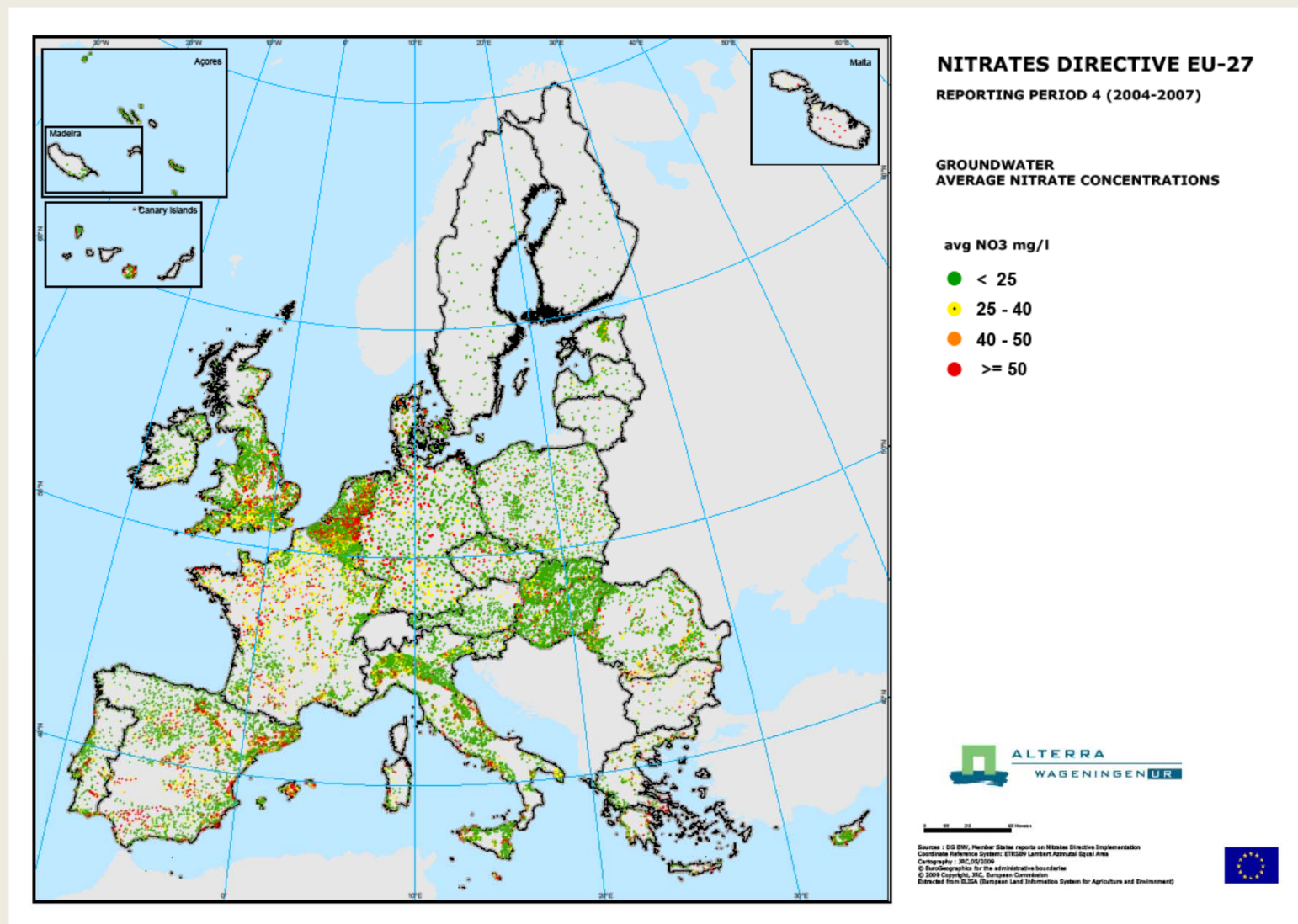
		NVZ surface	GW stations within NVZ	density GW stations within NVZ (points/1000 km ²)	SW fresh water stations within NVZ	density SW fresh stations within NVZ (points / 1000 km ²)
BE-Belgium	BE	20700	2527	122.1	1141	55.1
BG-Bulgaria	BG	58960	110	1.9	67	1.1
CY-Cyprus	CY	630	74	117.5	4	6.3
CZ-Czech Rep	CZ	31370	211	6.7	552	17.6
EE-Estonia	EE	3390	570	168.1	10	2.9
EL-Greece	EL	31960	114	3.6	41	1.3
ES-Spain	ES	63690	1512	23.7	378	5.9
FR-France	FR	250130	2260	9.0	1209	4.8
HU-Hungary	HU	52240	1627	31.1	369	7.1
IT-Italy	IT	38090	2549	66.9	707	18.6
LV-Latvia	LV	8170	62	7.6	53	6.5
PL-Poland	PL	4608	168	36.5	135	29.3
PT-Portugal	PT	3370	208	61.7	8	2.4
RO-Romania	RO	16040	298	18.6	145	9.0
SE-Sweden	SE	67520	35	0.5	442	6.5
SK-Slovakia	SK	16410	1275	77.7	120	7.3
UK-United Kingdom	UK	94410	1818	19.3	4203	44.5

DK har ca. $750/43=17$ GW/1000 km²

DK har ca. $200/43 = 5$ SW/1000 km²

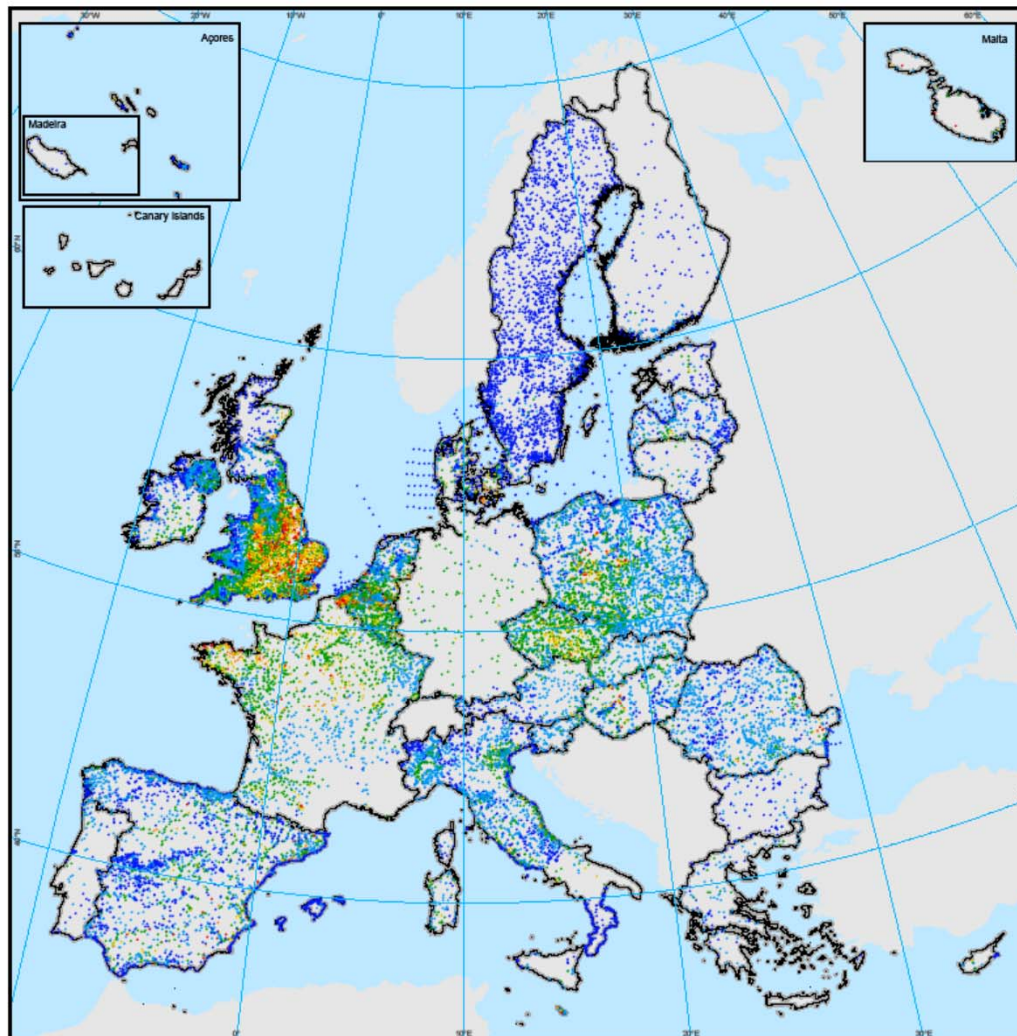

Hvad siger overvågningen om grundvand i EU ?

Overvågning overfladevand, nitrat 2004-7

NITRATES DIRECTIVE EU-27 REPORTING PERIOD 4 (2004-2007)

SURFACE WATER AVERAGE NITRATE CONCENTRATIONS

avg NO₃ mg/l

- < 2
- 2 - 10
- 10 - 25
- 25 - 40
- 40 - 50
- > 50

Source: DG ENV, Member States reports on Member Directive Implementation
Coordinate Reference System: ETRS89 Lambert Azimuthal Equal Area
Cartography: ITC, 02/2009
© EuroGeographics for the administrative boundaries
© 2009 Copyright, ITC, European Commission
Extracted from GLISA (European Land Information System for Agriculture and Environment)

Overvågningsstrategier og typer

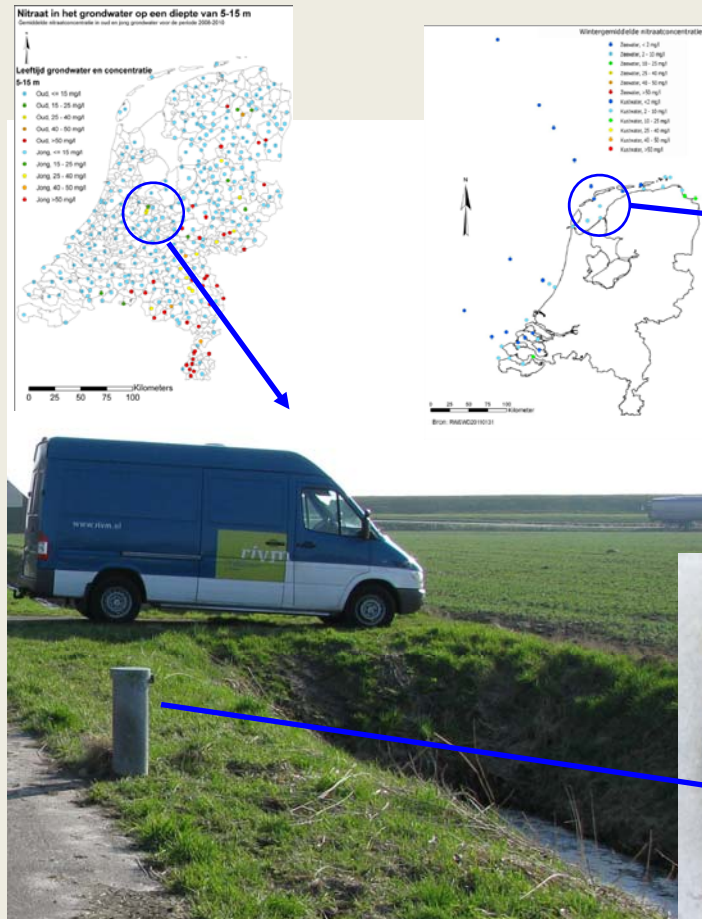
Ikke kun VRD!!!

Typer af overvågning

- Generel (kontrol)
- "Early warning"
- Undersøgelse
- Effektmåling (operationel)

Overvågningsstrategier

- Opskalering
- Interpolation

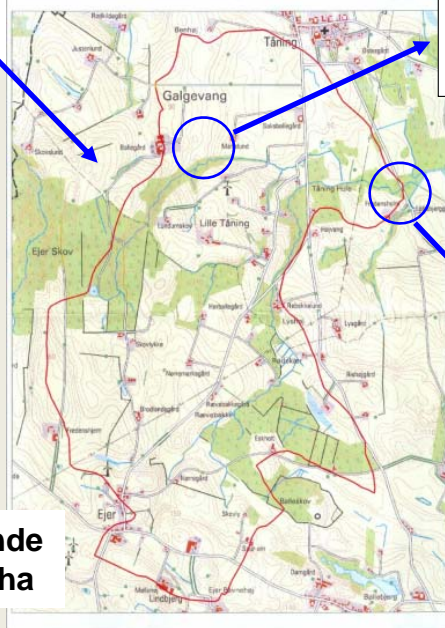
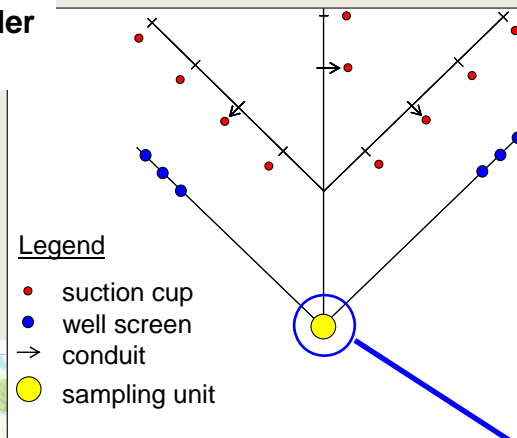
Generel Overvågning

Early warning: Opskalering i LOOP

Danmark

Jordvandsreder
10 x 10 m

Små oplande
500-1500 ha

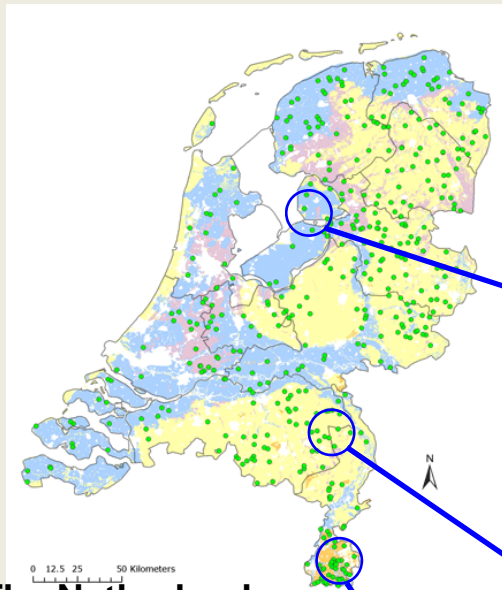

Overfladevand

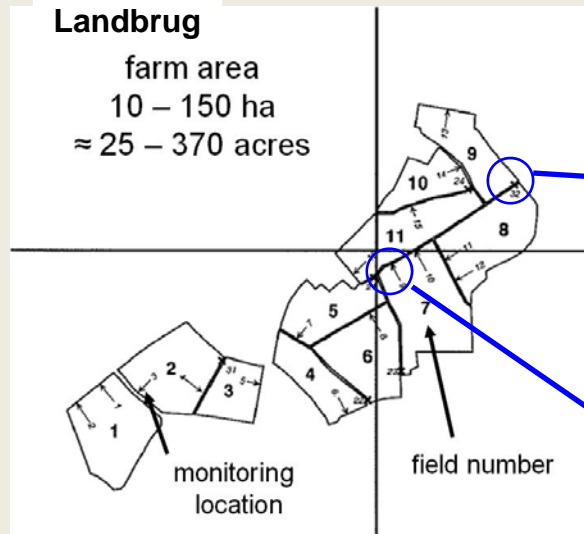

Grundvandsreder og boreriger

Hurtig Respons, Interpolation

The Netherlands

Prøvetagning i grøft

Rood zone udvaskning

Prøvetagning jordvand

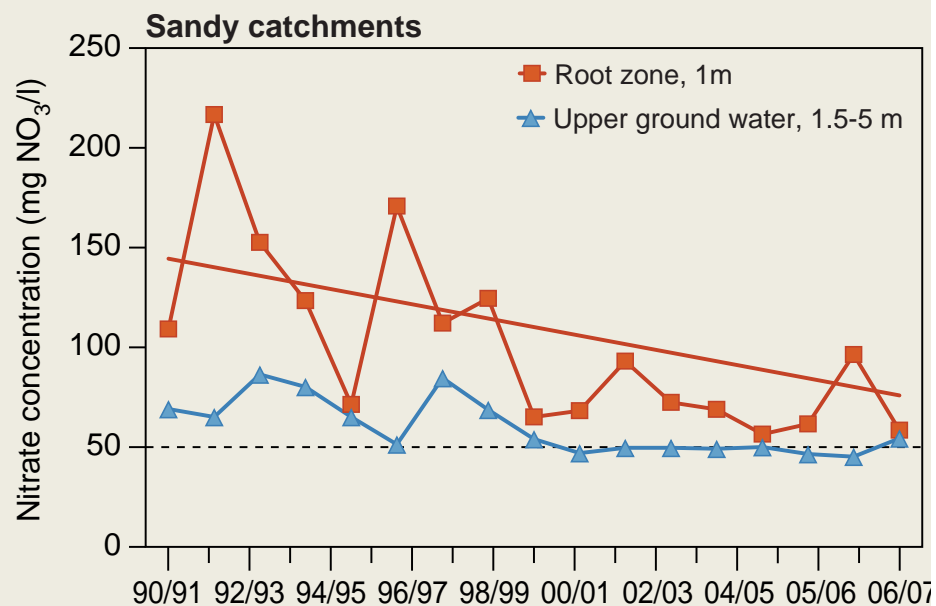
Prøvetagning øvre grundvand

Prøvetagning drænvand

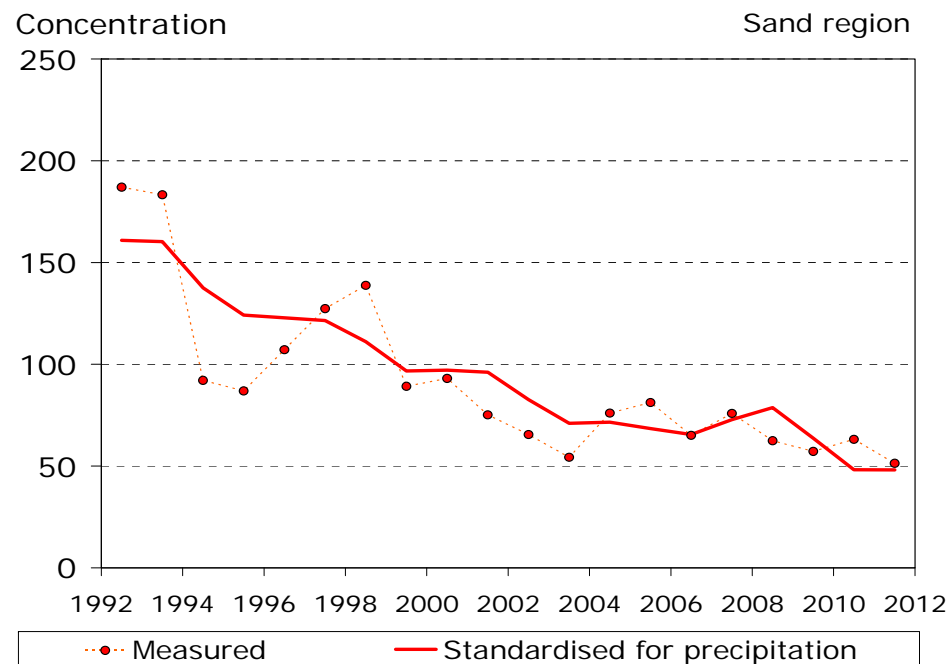
Trends for nitrate udvaskning

Danmark

Rood zone: årlige flow vægtede middelværdier
Grundvand: årlige middelværdier

The Netherlands

Datastrømme i EU

- DK ved GEUS og DCE sender/sendte hvert år overvågningsdata til
  - EEA
    - Vandskemi: næringsstoffer og farlige stoffer.
    - Vandbalance
  - OECD/EuroStat
    - Vandbalance (Inland Waters)
      - Danmarks Statistik koordinerer ikke længere og det er p.t. usikkert, hvem der koordinerer i DK
    - HELCOM og PARCOM – international konventioner for Østersøen og Nordsøen

Internationale datastrømme

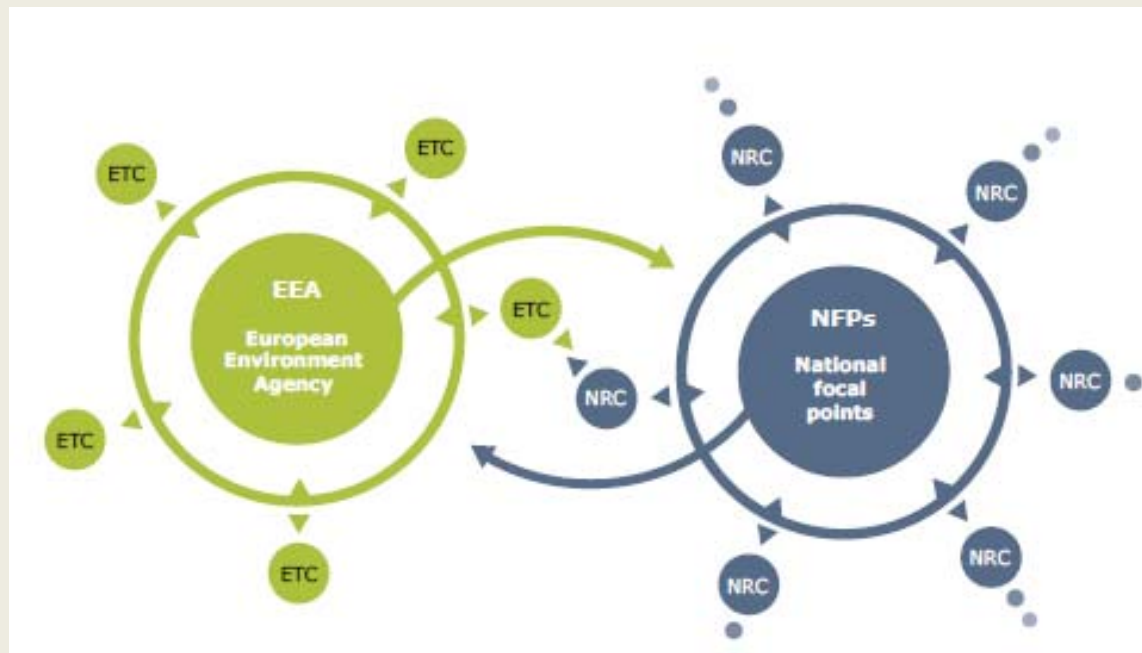
Hydrologiske data til EEA

- Vandbalance: nettonedbør, afstrømning
  - Oppumpede vandmængder
  - Anvendelse af vandet
  - Detailoplysninger om vandstand i boringer og søer, vandføringsstationer, nedbørsstationer
-
- Nationalt niveau eller vanddistrikt
  - Årligeværdier, månedsværdier... daglige..

Internationale datastrømme

EIONET

- Eionet er et partnerskab mellem
  - EEA
  - Medlemslandene
  - Samarbejdende lande (Schweiz m.fl.)
- Netværket består af
  - National Focal Points (NFP) (=NST)
  - National Reference Centres (NRC)(=DCE og GEUS)

Internationale datastrømme

WISE

- WISE er et partnerskab mellem
  - DG Environment (lovgivning)
  - Joint Research Centre (monitering, modellering)
  - EuroStat (Statistik & GIS)
  - EEA (data og temaer)

EU Kommissionen
- Driver en WEB-portal med:
  - EU Water Policies (Direktiver, rapporter m.v.)
  - Data og temaer
  - Modellering (forecasting)
  - Projekter og forskning
  - [HTTP://WATER.EUROPE.EU](http://water.europe.eu)

Internationale datastrømme

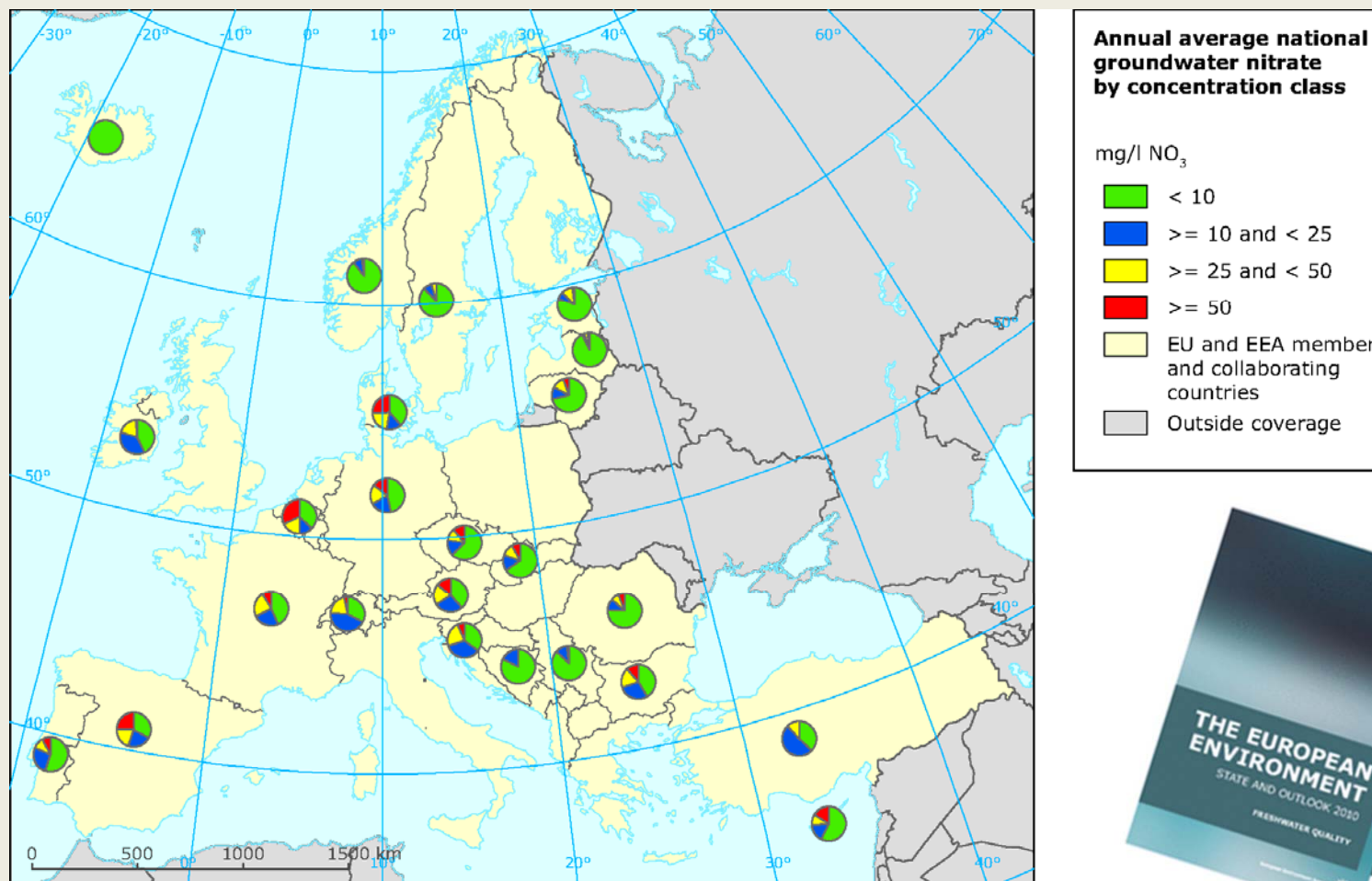
Rapportering

- EEA udgiver en række rapporter om miljøtilstanden
  - Rapporterne udarbejdes typisk af topic-centrene og publiceres af EEA

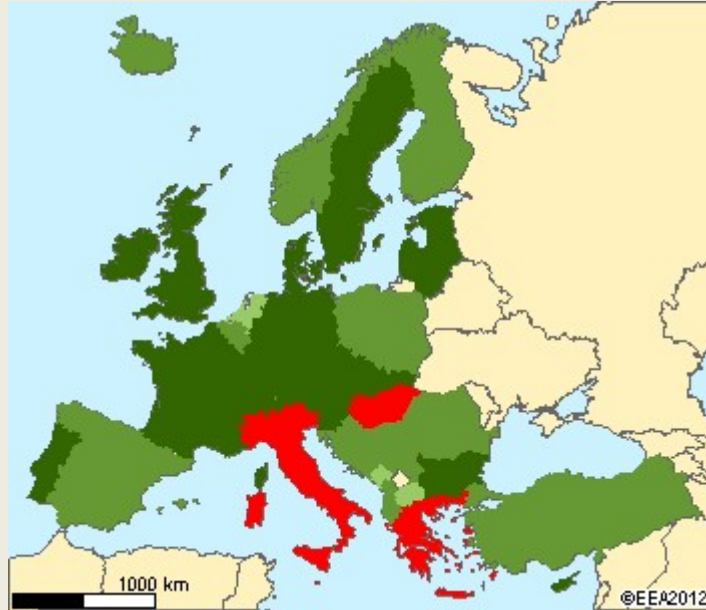
Internationale datastrømme

Gennemsnitlig NO₃-konc i grundvand

Internationale datastrømme Smileys

- Grundvandskvalitet

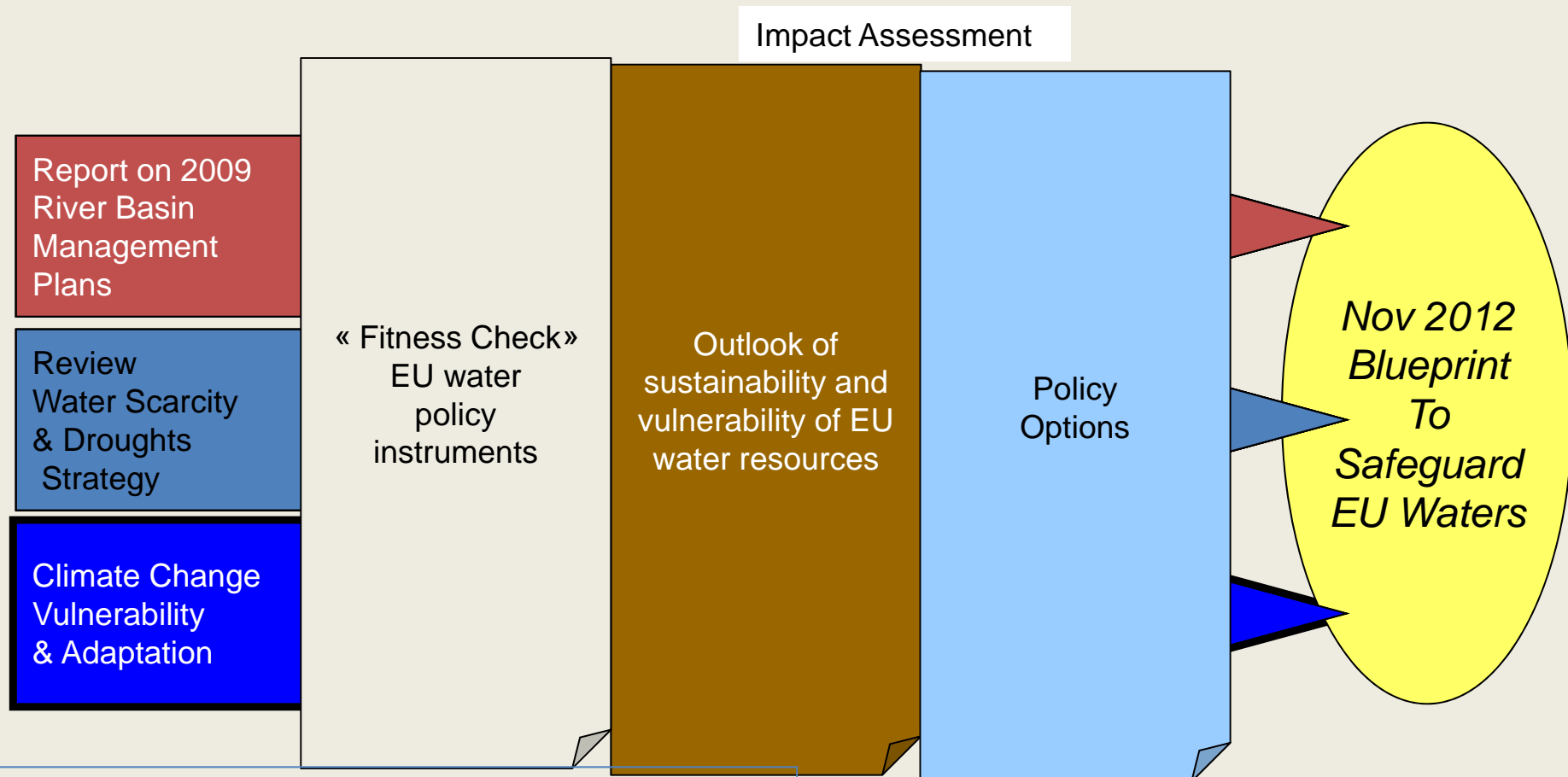

- Vandbalance

Vores data indgår i den politiske beslutningsproces:

Synthesis of policy recommendations building on on-going assessments,

okt 2012:WGC- møde Balazs Horvath